

CRNA GORA
S K U P Š T I N A

Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00-63-8/13-52/

Podgorica, 27. decembar 2013. godine

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE
g-dinu Ranku Krivokapiću
-KOLEGIJUMU PREDSJEDNIKA SKUPŠTINE-

PODGORICA

Predmet: Dostavljanje Izvještaja o razmatranju Informacije o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu sa Predlogom zaključka

Povodom razmatranja Informacije o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu (član 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore), Odbor za ljudska prava i slobode sa 21. sjednice, održane 17. decembra 2013. godine, zaključio je da Kolegijumu predsjednika Skupštine Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Ministarstvu održivog razvoja i turizma podnese

I Z V J E Š T A J
O RAZMATRANJU INFORMACIJE O DOSADAŠNJIM AKTIVNOSTIMA U VEZI SA
AKCIONIM PLANOM PRILAGOĐAVANJA OBJEKATA U JAVNOJ UPOTREBI ZA
PRISTUP, KRETANJE I UPOTREBU LICIMA SMANJENE POKRETLJIVOSTI
ZA 2014. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je cijeneći važnim upoznavanje sa stepenom realizacije Akcionog plana prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu, u funkciji kontrolne uloge Parlamenta, na osnovu Plana aktivnosti Odbora za 2013. godinu, sačinjenog na osnovu:

- Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu,
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, usvojenog 31. januara 2013. godine, kao i
- Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu,
na 21. sjednici održanoj 17. decembra 2013. godine, na kojoj su, pored poslanika, članova Odbora, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali:
 - Nevenka Stanković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta,
 - Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvjete
 - Tamara Milić, samostalna savjetnica u Ministarstvu prosvjete,
 - Danilo Gvozdrenović, generalni direktor Direktorata za građevinarstvo u Ministarstvu održivog razvoja i turizma,
 - Zoran Tomić, sekretar Ministarstva održivog razvoja i turizma,

- Slađana Pešić, samostalna savjetnica u Ministarstvu rada i socijanog staranja,
 - Rajka Perović, izvršna direktorica NVO "Centar za prava djeteta" i
 - Marina Vujačić, izvršna direktorica NVO "Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore",
- a polazeći od navoda iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu: "Određeni napredak je postignut i kada je riječ o socijalno ugroženim osobama i/ili osobama sa invaliditetom. Akcioni plan za integraciju osoba s invaliditetom za period 2012-2013 usvojen je u martu. Ipak, ne postoje sankcije za kršenje propisa koji se tiču osoba s invaliditetom. Preduzeti su koraci ka deinstitucionalizaciji, i organizovana odgovarajuća obuka za socijalne radnike." (str.54) realizovanjem 27. aktivnosti,

razmotrio INFORMACIJU O DOSADAŠNJIM AKTIVNOSTIMA U VEZI SA AKCIONIM PLANOM PRILAGOĐAVANJA OBJEKATA U JAVNOJ UPOTREBI ZA PRISTUP, KRETANJE I UPOTREBU LICIMA SMANJENE POKRETLJIVOSTI ZA 2014. GODINU, koju je Odboru za ljudska prava i slobode, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore („U izvršavanju poslova iz svog djelokruga Odbor može tražiti od državnog organa podatke i informacije od značaja za svoj rad.“) dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Sekretar Ministarstva održivog razvoja i turizma Zoran Tomić je saopštio da je Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 24. oktobra 2013. godine usvojila Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu. Akcionim planom je, u saradnji sa predstavnicima nevladinih organizacija koje se bave pitanjima zaštite prava lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, definisano 13 prioriternih objekata (u Podgorici-sedam, Nikšiću- tri, Beranama- dva, Pljevljima- jedan) i to:

- 1) Centar za socijalni rad Podgorica
- 2) Poreska uprava - Područna jedinica Podgorica
- 3) Republički fond za zdravstveno osiguranje Podgorica
- 4) Osnovni sud u Podgorici
- 5) Ekonomski fakultet u Podgorici
- 6) Skupština Crne Gore
- 7) Ministarstvo finansija
- 8) Bolnica za plućne bolesti "Dr Jovan Bulajić" Brezovik Nikšić
- 9) JZU Opšta bolnica u Nikšiću
- 10) Dom zdravlja u Nikšiću
- 11) Opšta bolnica u Beranama
- 12) Dom zdravlja "Dr Niko Labović" u Beranama
- 13) Dom zdravlja u Pljevljima, zgrada laboratorije i rentgena

Istakao je da je u Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu, kapitalnim budžetom planirano da se preko Direkcije javnih radova realizuju projekti iz ovog Akcionog plana i za tu svrhu predložena su sredstva u visini od 400.000 eura.

Predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma sa predstavnicima Direkcije javnih radova obišli su navedene objekte i definisali koje elemente pristupačnosti je potrebno da ti objekti sadrže, kao i predlog tehničkih rješenja za iste.

U raspravi su učestvovali poslanici: doc.dr Srđa Popović, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, Kemal Zoronjić, izvršna direktorica NVO Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, Marina Vujačić i generalni direktor Direktorata za građevinarstvo u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Poslanik doc. dr Srđa Popović smatra pozitivnim potpisivanje Memoranduma o razumijevanju za osnivanje i izgradnju objekta Dnevnog centra za djecu i omladinu sa

smetnjama u razvoju u opštini Budva, koji su 9. decembra 2013. godine potpisali ministar rada i socijalnog staranja Predrag Bošković, predsjednik opštine Budva Lazar Rađenović i v.d. direktor Centra za socijalni rad opštine Kotor, Tivat i Budva, Vasilije Todorović. Bitnim smatra i izgradnju dječjeg igrališta u neposrednoj blizini Dnevnog centra. Saopštio je da će na sjednici Skupštine, 26. decembra 2013. godine, donijeti odluku o osnivanju Javne ustanove za djecu sa smetnjama u razvoju. Imajući u vidu navedeno, poslanik dr Srđa Popović smatra da se aktivno radi na poboljšanju položaja djece sa smetnjama u razvoju. Smatra bitnim i to što će se krajem godine organizovati donatorska akcija u cilju prikupljanja finansijskih sredstava neophodnih za prevoz djece do odgovarajućeg Dnevnog centra.

Izvršna direktorica NVO Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore Marina Vujačić smatra da Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu, nažalost, nije donešen u pravom trenutku. Iako je Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata usvojen 2008. godine, smatra da Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, usvojenim u julu 2013. godine, nije postignut napredak, već je situacija na istom nivou. Naglasila je da osobe sa invaliditetom nijesu u mogućnosti pristupiti mnogobrojnim objektima u javnoj upotrebi, a da čak ni ne postoji objekat koji je u pogledu pristupačnosti u skladu sa standardima Pravilnika o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti. Budući da se radi o mnogobrojnim objektima, mišljenja je da kritike najprije treba uputiti Skupštini Crne Gore budući da joj je više puta podnešena inicijativa da se omogući adekvatan pristup licima sa smetnjama u razvoju što nije ispoštovano. Smatra da je Akcioni plan za 2014. godinu isti kao i Akcioni plan iz 2010. godine, izuzev što su dodata dva objekta. Budući da je Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014.godinu, definisano 13 prioriternih objekata, izvršna direktorica NVO Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore Marina Vujačić smatra neadekvatnim ovakav način rangiranja objekata, u smislu prioriteta, jer u pristupu ljudskim pravima ne bi trebalo da ima prioriteta.

Poslanica Ljerka Dragičević se složila sa Izvršnom direktoricom Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore navodeći da prilagođavanje objekata za pristup osobama sa invaliditetom treba početi od same Skuptine Crne Gore. Podsjetila je na sastanak Odbora sa Delegacijom iz Albanije kojem su prisustvovali osobe sa invaliditetom kada tim licima nije bio obezbijeđen adekvatan pristup Skupštini Crne Gore. Pohvalivši izgradnju Dnevnog centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju u Budvi, poslanica je izrazila i nezadovoljstvo budući da ni u Budvi ne postoji nijedan objekat prilagođen osobama sa invaliditetom. Smatra da se prilazne rampe postavljaju samo da bi postojale, ali ne i da bi zadovoljile svrhu. Ocijenila je da problem prilagođavanja objekata za pristup osobama sa invaliditetom nije samo tipičan za opštinu Budvu, nego je taj problem rasprostranjen u svakoj opštini u Crnoj Gori. Poslanica Dragičević je obećala da će licima sa invaliditetom biti pouzdan saradnik u iniciranju rješavanja problema pristupa objektima u javnoj upotrebi.

Generalni direktor Direktorata za građevinarstvo Danilo Gvozdrenović je saopštio da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata iz jula 2013.godine, omogućeno da lokalne uprave kroz plan privremenih objekata (pristupne rampe, liftovi i sl.) obezbijede uslove za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti. Na ovaj način je moguće brže, lakše i jeftinije izgraditi pomoćne objekte koji treba da omoguće pristup, kretanje i boravak licima smanjene pokretljivosti, jer se izgradnja istih tretira kao izgradnja privremenih objekata. Takođe, ovim zakonskim rješenjem se prevazilaze dosadašnji problemi izgradnje

pristupnih rampi, liftova za koje je bilo potrebno pribaviti urbanističko-tehničke uslove i građevinsku dozvolu. Na osnovu ovih izmjena Zajednica opština Crne Gore je u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, u septembru 2013. godine formirala radnu grupu čiji je zadatak bio da predloži modele odluka koje su sve lokalne samouprave bile u obavezi da donesu na osnovu poslednjih izmjena Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata. Model Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanje pristupnih rampi, liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom je izrađen u okviru ove radne grupe i isti je proslijeđen svim lokalnim upravama kako bi predmetnu odluku usvojili u skupštinskoj proceduri. Ovom odlukom propisuju se uslovi i postupak za postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje pristupnih rampi, liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom na postojećim objektima u okviru urbanističkih odnosno katastarskih parcela u državnoj i privatnoj svojini, a koji nijesu propisani planskim dokumentom.

Poslanica Ljerka Dragičević je upitala predstavnike Ministarstva održivog razvoja i turizma da li postoji inspeksijski organ koji vrši nadzor nad izgradnjom objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom budući da se takav pristup ne može očekivati od nadzornog organa koji “radi za izvođača”.

Poslanica dr Ljiljana Đurašković je upitala da li je pravilnicima Ministarstva utvrđeno pod kojim uglom treba da se grade rampe?

U odgovorima na pitanja poslanika saopšteno je da je osim izrade Akcionog plana, a u cilju unapređenja stanja u ovoj oblasti, Ministarstvo održivog razvoja i turizma donijelo Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti. Istaknuto je da ne postoje posebne inspekcije koje bi nadgledale proces izgradnje objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, već je to u nadležnosti Inspekcije za građevinarstvo.

Poslanik Kemal Zoronjić je istakao da prihvata kritiku na račun činjenice da Skupština nije prilagođena za pristup osoba sa invaliditetom i mišljenje je da je Skupština Crne Gore prva institucija koja treba da stvori odgovarajuće uslove za pristup ovim licima.

Nakon rasprave Odbor za ljudska prava i slobode je jednoglasno (sa šest glasova “za”) podržao Informaciju o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu i odlučio da predloži sledeći

ZAKLJUČAK

1. Odbor za ljudska prava i slobode konstatuje da se lica sa invaliditetom još uvijek suočavaju sa diskriminacijom, iz razloga što uprkos dobrim zakonskim rješenjima, u praksi još uvijek nije obezbijeđen pristup svim javnim objektima i ustanovama.

2. Odbor za ljudska prava i slobode ocjenjuje neophodnim realizaciju aktivnosti utvrđenih Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu i prilagođavanje 13 objekata koji su određeni kao prioriteti u narednoj godini, kako bi se makar djelimično poboljšao položaj lica sa invaliditetom.

3. Odbor za ljudska prava i slobode smatra neophodnim prilagođavanje Skupštine Crne Gore osobama sa invaliditetom, što je takođe definisano kao jedan od prioriteta u narednoj godini,

kako bi Skupština Crne Gore potvrdila da poštuje zakone koje je usvojila i omogućila uživanje osnovnih ljudskih prava i sloboda svim građanima Crne Gore.

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković

Dostavljeno:

- Kolegijumu predsjednika Skupštine Crne Gore
- Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Šučku Bakoviću
- Ministarstvu održivog razvoja i turizma, ministru Branimiru Gvozdenoviću